

KIRJALLINEN KYSYMYS 812/2012 vp

Poliisilaitoskohtaiset erot ampuma-aseen hankkimislupapäätöksissä

Eduskunnan puhemiehelle

Ampuma-aseen hankkimisluvasta säädetään pääasiassa ampuma-aselain 42, 43, 44 ja 45 pykälissä.

Ampuma-aselain (601/2001) 42 §:ssä todetaan, että luvan ampuma-aseen ja aseiden osan hankkimiseen (hankkimislupa) antaa ja peruuttaa hakijan kotikunnan tai kotipaikan poliisilaitos. Luvan erityisen vaarallisen ampuma-aseen ja sen osan hankkimiseen antaa ja peruuttaa kuitenkin Poliisihallitus.

Ampuma-aselain 43 § määrittelee ne käyttötarkoitukset, joihin ampuma-aseen hankkimislupa voidaan antaa. Pykälässä todettuja hyväksytyjä käyttötarkoituksia ovat metsästyslainsäädännön mukaan sallittu eläinten ampuminen, ampumaaurheilu ja -harrastus, työ, jossa ase on välttämätön, näytös, kuvaus tai muu vastaava esitys, museossa tai kokoelmassa pitäminen, muistoesiinteenä säilyttäminen ja merkinanto (124/2011).

Hankittavaa ampuma-asetta ja aseiden osia koskevat edellytykset määrittelee ampuma-aselain 44 §, jossa todetaan että "hankkimislupa voidaan antaa vain sellaista ampuma-asetta tai aseiden osaa varten, joka ei lippaan patruunamäärän, kaliiperin tai muiden ominaisuuksien perusteella ole hakijan ilmoittamaan käyttötarkoitukseen nähden tarpeettoman tulivoimainen ja tehokas sekä joka soveltuu hyvin hakijan ilmoittamaan käyttötarkoitukseen. Jos hakijan ilmoittama käyttötarkoitus on metsästyslainsäädännön mukaan sallittu eläinten ampuminen, ampuma-aseiden soveltuvuutta arvioitaessa noudatetaan lisäksi, mitä metsästyslaissa (615/1993) ja sen nojalla säädetään."

Ampuma-aselain (124/2011) 45 §:ssä puolestaan todetaan, että haettaessa lupaa metsästyslainsäädännön mukaan sallittua eläinten ampumista varten hakijan on esitettävä harrastuksestaan luotettava selvitys ja, jos hakemus koskee lupaa 6 §:n 2 momentin 5 tai 7 kohdassa tarkoitettua ampuma-asetta varten, lisäksi riistanhoitoyhdistyksen antama todistus aktiivisesta harrastuksestaan.

Yleensä ampuma-ase hankitaan joko metsästystä taikka urheiluammuntaa varten taikka aseiden hankintaa perustellaan kummallakin käyttötarkoituksella. Luvan myöntäjä harkitsee tapauskohtaisesti perusteet, joilla lupapäätös tehdään. Lakiin on kirjoitettu tyhjentävästi ne käyttötarkoitukset, joihin ampuma-aseen hankkimislupa voidaan antaa, sekä velvoitettu hakijaa esittämään harrastuksestaan luotettava selvitys, mutta ei lausuttu sanaakaan perusteista, joilla hakemus voidaan hyväksyä taikka hylätä.

Kansalaisilta saamani palaute kertoo, että hakemusten käsittelyajat ja kielteisten lupapäätösten perusteet vaihtelevat poliisilaitoskohtaisesti hyvin paljon. Tiedossa on tapauksia, joissa hankkimisluvan on saanut kahdessa päivässä ja vastaavasti tapaus, jossa tarveharkintaa on tehty kuusi kuukautta. Poliisilaitoskohtaisia eroja on myös siinä, mitä asiapapereita vaaditaan lupahakemuksen liitteeksi.

Lupahallintoviranomaiset näyttävät tulkitsevan varsin vapaasti myös maamme perustuslakia yhdistymisvapauden osalta, sillä pienriistan metsästyksen käytettävään haulikkoon hankkimis-

lupaa hakenutta henkilöä kehoitettiin jättämään hankkimislupahakemuksensa vasta sen jälkeen kun hän on liittynyt johonkin metsästysseuraan. Lupaviranomaisen mielestä henkilö ei voi laillisesti metsästää pienriistaa kuulumatta johonkin metsästysseuraan, eikä hänelle tulla myöntämään hankkimislupaa ennen kun hän voi osoittaa olevansa metsästysseuran jäsen.

Lupaviranomaisen tulkinta metsästysmahdollisuudesta taikka sen puuttumisesta on outo, eikä se metsästystä harrastavien mielestä kestä kriittistä tarkastelua. Yleisesti on tiedossa, että metsästysoikeus on sidottu maanomistukseen, eli jokaisella on oikeus metsästää omalla maallaan, mikäli ei ole luopunut oikeudestaan esimerkiksi vuokraamalla sitä jollekin toiselle — esimerkiksi metsästysseuralle. Myös se on yleisesti tiedossa, että metsähallitus vuokraa metsästysoikeuksia henkilöille, joilla ei muuten ole mahdollisuutta metsästää. Metsähallituksen nimenomaisena tavoitteena on turvata metsästysoikeus myös sellaisille henkilöille, jotka eivät kuulu mihinkään metsästysseuraan.

Metsästyslain 2:17 §:ssä todetaan: "Se, jolla on 6 §:n metsästysvuokrasopimuksen tai maanvuokrasopimuksen perusteella metsästysoikeus, voi antaa asettamillaan ehdoilla toiselle luvan metsästää (metsästyslupa), jollei tätä ole vuokrasopimuksessa kielletty." Näin esimerkiksi kanalintuja ja muuta pienriistaa voi myös metsästää niin, että ei omista maata taikka kuulu mihinkään metsästysseuraan.

Toinen esimerkki erikoisesta yhdistymisvapauden tulkinnasta on, että hirvenmetsästyksen käytettävän ampuma-aseen hankkija veloitettiin toimittamaan poliisille paikallisen metsästysseuran hirvenmetsästyksen seuruemetsästyksen metsästyksenjohtajalta kirjallinen todistus, että ampuma-aseen hankkimisluvan hakija kelpuutetaan ampujana paikallisen hirviseurueen jäseneksi.

Lupaharkintaa suorittaneelta viranomaiselta lienee jäänyt huomaamatta, että Suomessa voi aivan laillisesti metsästää hirviä myös kuulumatta asuinalueensa metsästysseuraan taikka seurueeseen. Suurriistaa — hirviä ja karhuja — metsästetään myös ulkomailla, joten ostamalla metsäs-

tysmatkan pääsee metsästämään myös kotikuntansa ulkopuolella.

Yleisen oikeustajun mukaan ampuma-aseen hankkimislupaa hakevalta henkilöltä voidaan perustellusti edellyttää selvitystä siitä, soveltuuko lupahakemuksessa mainittu ampuma-ase siihen tarkoitukseen, johon hakija kertoo sitä käyttävänsä.

Sen sijaan luvan myöntäjän päätettävissä ei liene se, missä asetta metsästyksen käytetään, sillä aseella metsästäminen alueella, johon kyseisellä henkilöllä ei ole metsästysoikeutta, on metsästyslain 76 §:n ja rikoslain 28:10 §:n mukaan luvatonta pyyntiä, jonka syyteoikeudesta lausutaan rikoslain 28:15 §:ssä "Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä 10 §:n rikoksesta ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi taikka ellei erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista." Eli kysymyksessä on niin sanottu asianomistajarikos, jonka ilmoittaminen poliisille on pelkästään metsästysoikeuden omistajan päätettävissä.

Esitutkintalain mukaan niin sanotuissa asianomistajarikoksissa poliisilla ei edes ole oikeutta aloittaa esitutkintaa ennen kun asianomistaja on ilmoittanut rikoksen syytteeseen pantavaksi ja vaatinut asiassa rangaistusta.

Tätä taustaa vasten tarkasteltuna on syytä pohtia, onko lupahallintoviranomaisella oikeutta vaatia metsästystarkoituksessa ampuma-aseen hankkimislupaa hakevalta henkilöltä todistusta kuulumisesta johonkin metsästysseuraan taikka muutoin selvittää, missä ja millä oikeuksilla hän hankkimallaan aseella metsästää. Erityisen tärkeää on pohtia, voiko lupahallintoviranomainen tehdä hakemukseen kielteistä päätöstä pelkästään sen perusteella, että luvan hakija ei kuulu mihinkään metsästysseuraan.

Eräässä poliisilaitoksessa ampuma-aseen hankkimislupaa hakevan edellytetään kirjallisesti ilmoittavan, mitä riistaa hän aikoo hankkimallaan aseella metsästää. Yleisesti hyväksytyä on, että hakija määrittelee pääpiirteissään riistalajit, mutta jotkut lupaviranomaiset vaativat hakijalta riistalajeittain täsmällisiä nimiä niistä eläimistä joita aseella tullaan metsästämään.

Ei riitä, että hakija kirjoittaa hakemukseensa metsästävänsä vaikkapa 222 Rem -kaliiberin aseella metsäkanalintuja niiden sallittuina metsästysaikoina. Hakemuksessa on lueteltava lajeittain ne linnut, joita aseella aiotaan metsästä. Naarasteeri, urosteeri, naarasmetso eli koppelo, urosmetso, riekko, pyy, metsähanhi jne.

Runsaasti keskustelua ja hämmennystä on herättänyt kysymys, syyllistyykö asean omistaja ampuma-aselain 67 §:ssä määriteltyyn lupaehtojen rikkomiseen taikka muuhun laittomuuteen, mikäli hän metsästä aseella sellaista asean teholuokan rajoissa olevaa riistaa, jota hän ei ole tullut maininneeksi ampuma-aseen hankkimislupaa hakiessaan. Esimerkiksi henkilö on hakenut 222 Rem -kaliiberiseen aseeseen hankkimislupaa tarkoituksenaan metsästä sillä pääasiassa metsäkanalintuja ja hän on luetellut lupaviranomaisen vaatimusten mukaan metsästettävät linnut lajeittain, mutta ei ole maininnut, että hän saattaisi metsästä aseella myös metsäjänistä ja rusakkoa taikka kaataa sillä tilaisuuden tullen myös ketun ja supikoiran. Kun metsämies sitten lintupassissa näkee metsäjäniksen taikka ketun ja ampuu eläimeen tähdätyn laukauksen, niin voiko lupaviranomainen perua asean hallussapitoluvan sillä perusteella, että asetta on käytetty muuhun kun asean hankkimislupapapereissa mainittuun metsästykseseen?

Myös asean omistajan elämäntilanteen muuttuessa saattaa asean käyttötarkoitus muuttua oleellisesti, sillä alkuperäinen metsäkanalintujen metsästämiseen hankittu ampuma-ase on oiva väline myös metsästettäessä kuutamoina haaskalta turkisriistaa. Asetta hankittaessa ei ehkä edes ole ollut mahdollisuutta haaskametsästykseseen ja tällainen mahdollisuus on tullut vasta vuosia sen jälkeen, kun ase on jo hankittu. On esitetty kysymyksiä siitä, tulisiko metsästäjän näissä tapauksissa täydentää lupaviranomaiselle asean käyttötarkoitusta, jotta ei tulisi tulkintaa ja rajanvetoa metsästyslain 67 §:n mukaiseen lupaehtojen rikkomiseen.

Tulkinnat ja mahdolliset käyttötarkoituksen lisäämiset ja tarkistamiset kuormittaisivat tarpeetomasti jo muutenkin erittäin ruuhkaista poliisin lupahallintoa. Lupaviranomaisen ja luvanhalti-

jan kannalta yksinkertaisinta olisi, mikäli asean hankkimislupaa haettaessa ei tarvitsisi lajikohtaisesti määritellä, mitä lajeja aseella tullaan metsästäämään. Luvanmyöntäjälle tulisi lupapäätöksen perusteeksi riittää hakijan ilmoittama pääasiallinen käyttötarkoitus ja luonnollisesti tämän käytännön tulisi olla yhteneväinen maan kaikissa poliisilaitoksissa.

Lupaviranomaisten laajasta ampuma-aselain tulkinnasta kertoo myös esimerkki, jossa 22LR-kaliiperin kertalaukauskivääriin ei myönnetty hankkimislupaa metsästystarkoituksessa. Kielteisen päätöksen perusteena oli ollut se, että Suomessa on vain vähän sellaista riistaa, jota kyseisellä kaliiperilla saa luvallisesti metsästä.

Kielteisen päätöksen saanut henkilö on pohtinut, onko metsästystarkoituksessa hankittavalla ampuma-aseella saatava joku tietty määrä saalista vuodessa, jotta asean hallussapitoa voidaan ylipäätään perustella metsästysharrastuksella. Hakijalle ei kuitenkaan ollut kerrottu, että mikä vuotuinen saalismäärä olisi ollut riittävä, jotta asean metsästyskäyttö olisi ollut perusteltu.

Jos tällainen vaatimus saalismäärästä on, niin sosiaalisessa mediassa käytävässä varsin vilkkaassa keskustelussa ei ole tullut ilmi, että kenenkään muun hakijan kohdalla olisi kielteistä lupapäätöstä perusteltu sillä, että hankittavalla aseella voi metsästään vain vähäistä määrää eläimiä.

Voimassa olevan lainsäädännön perusteella pienoiskiväärillä saa metsästä, kun osumaenergia on piipun suusta mitattuna vähintään 100 joulea ($E_0 = 100 \text{ J}$). Osa 22LR-kaliiperin patruunoista täyttää tuon vaatimuksen, joten pienoiskiväärillä saa metsästä mm. seuraavia eläimiä ja lintuja: villikania, oravaa, piisamia, näätä, minkkiä, kärppää, hilleriä, heinäorsaa, tavia, haapanaa, jouhisorsaa, heinätavia, lapasorsaa, punasotkaa, tukkasotkaa, haahkaa, allia, telkkää, tukkakoskeloa, isokoskeloa, riekkoa, kiirunaa, pyytä, peltopyytä, fasaania, nokikanaa, lehtokurppaa ja sepelkyyhkyä. Lisäksi saa ampua rauhoittamattomia lintuja.

Lupahallintoviranomaisten toisistaan poikkeava toiminta ja poliisilaitoskohtaisesti vaihtelevat lupakäytännöt asettavat asean hankkimislup-

paa hakevat henkilöt eriarvoiseen asemaan. Yleisen oikeustajun mukaan näin ei saa olla, vaan kansalaisen on saatava samanlaista palvelua ja hänen hakemusasioitaan on käsiteltävä yhtenäisesti kaikissa maamme poliisilaitoksissa.

Kielteisen lupapäätöksen taikka suoranaisen hakemuksen torjumisen kohteeksi joutuneet henkilöt eivät monesti uskalla valittaa asiasta hallinto-oikeuteen, koska pelkäävät joutuvansa "silmitikuksi" ja pahimmassa tapauksessa menettävänsä jo olemassa olevat hallussapitolupansa.

Kansalaisten usko yhdenvertaiseen oikeuteen ja siihen että "laki on kaikille kaikkialla sama" alkaa horjua. Näin ei saa länsimaisessa oikeusvaltiossa käydä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko hallitus tietoinen siitä, kuinka laajasti ampuma-aseen hankkimislupien myöntämisperusteet vaihtelevat maamme eri poliisilaitoksissa ja

mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä, jotta jokainen ampuma-aseen hankkimislupaa hakeva henkilö saa asuinpaikastaan riippumatta Suomen perustuslain 2 luvun 6 §:n mukaisen yhdenvertaisen kohtelun asean hankkimislupaa käsiteltäessä?

Helsingissä 19 päivänä lokakuuta 2012

Reijo Hongisto /ps

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitaneet asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Reijo Hongiston /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 812/2012 vp:

Onko hallitus tietoinen siitä, kuinka laajasti ampuma-aseen hankkimislupien myöntämisperusteet vaihtelevat maamme eri poliisilaitoksissa ja

mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä, jotta jokainen ampuma-aseen hankkimislupaa hakeva henkilö saa asuinpaikastaan riippumatta Suomen perustuslain 2 luvun 6 §:n mukaisen yhdenvertaisen kohtelun aseiden hankkimislupaa käsitellessä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Aselupia myöntävät viranomaiset, joita ovat Poliisihallitus, 24 poliisilaitosta ja Ahvenanmaan maakunnan poliisilaitos, myönsivät Suomessa viime vuonna yhteensä noin 56 000 ampuma-aseen hankkimis- tai rinnakkaislupaa. Hakemuksista hylättiin kaikkiaan hieman yli 1000 hakemusta, joista noin 700 hakemusta perusteella "ei hyväksyttävää syytä". Hylättyjen hakemusten määrä verrattuna myönnettyjen lupien kokonaismäärään ei ole niin suuri, että kyseessä voitaisiin katsoa olevan laajamittainen oikeusturvaongelma. Toisaalta hallinto-oikeuksissa on ollut jo useita vuosia paljon aselupa-asioita vireillä ja niistä varsin moni on myös palautunut poliisilaitoksille käsiteltäväksi tai muutoin sisällöltään muuttunut. Tältä osin selviä alueellisia eroja on huomattu eri poliisilaitosten välillä.

Viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Hallinnossa samanlaisia tapauksia on kohdeltava samalla tavalla, mutta tilanteiden yksilöllisyys ja erilaisuus on kuitenkin aina otettava objektiivisin ja johdonmukaisin kriteerein huomioon hallintopäätöksissä. Hyvä hallinto ja ennen kaikkea päätösten perustelut ovatkin erityisen tärkeitä ja tätä onkin korostettu sekä koulutuksessa että ohjeistuksessa. Lähtökohtaisesti toiminnan tulisi olla samanlaista joka puolella Suomea.

Aselupa-asioissa myöntävälle viranomaiselle on jätetty kuitenkin paljon harkintavaltaa. Päätöksentekijän on arvioitava paitsi hakijan sopivuutta ampuma-aseen haltijaksi, myös haettavan aseiden soveltuvuutta aiottuun käyttötarkoitukseen. Jotta arvioissa voisi onnistua, päätöksentekijällä tulee olla kokemusta ihmisten välisestä kanssakäymisestä ja olla riittävästi perehtynyt aihealueeseen. On kohtuutonta vaatia, että lupaviranomaisen tulisi tuntea kaikkien ampumaurheilulajien säännöt tai kaikki metsästysmuodot luvallisine riistaeläimineen, mutta oleelliset perustiedot kuuluvat päätöksiä tekevän henkilön ammattitaitoon, jota työntekijän ja työnantajan on pyrittävä tarpeen mukaan kehittämään. Esimerkkinä tällaisesta kehitystyöstä voidaan mainita joissakin poliisilaitoksissa toteutettu henkilökunnan metsästäjätutkintokoulutus ja tutustuminen erilaisiin ampuma-aseisiin sekä niillä ampuminen.

Yleisesti esitetyistä esimerkeistä voidaan todeta, ettei metsästysseuran jäsenyys ole edellytys metsästysperusteisen aseluvan saamiselle. Metsästää voi edelleenkin usealla tavalla, esimerkiksi omalla maalla. Mainittujen riistalistoi-

jen osalta on todettava, että asetta voi käyttää muuhunkin käyttötarkoitukseen kuin siihen, mihin lupa on haettu. Riistalihat eivät saa olla itse tarkoitus, vaan niiden syynä on harrastuksen osoittaminen ja aseiden sopivuus käyttötarkoitukseen.

Sisäasiainministeriö on pyrkinyt seuraamaan aselupakäytäntöjä ja välittänyt havaintojaan Poliisihallitukselle, joka tarpeen mukaan ohjeistaa ja kouluttaa poliisilaitosten lupapalveluhenkilöstöä. Aseluvan hakijalla on lisäksi mahdollisuus valittaa saamastaan kielteisestä päätöksestä hallinto-oikeuteen, joka arvioi viranomaisen päätöksen lainmukaisuutta. Hallinto-oikeuksien ja korkeimman hallinto-oikeuden päätökset ohjaavat poliisilaitosten ratkaisukäytäntöjä. Senkin vuoksi kansalaisen, joka tuntee joutuneensa esimerkiksi aselupa-asiassa väärin kohdelluksi, kannattaa saattaa asiansa hallinto-oikeuden käsiteltäväksi. Valitusmenettelymahdollisuus on osa normaalia lupaprosessia eikä se saa aiheuttaa käsitystä siitä, että valittaja laillista oikeusturvakei-

noa käyttäessään joutuisi jostain syystä eriarvoiseen asemaan.

Poliisissa otetaan lähiaikoina operatiiviseen käyttöön aserekisterin täysin uusittu sähköinen käyttöjärjestelmä, nk. asetietojärjestelmä, jolta odotetaan merkittävää myönteistä vaikutusta ampuma-aseasioiden hallinnointiin. Asetietojärjestelmä mahdollistaa tulevaisuudessa aivan uudelleenlaisen sähköisen asioinnin ja tehtyjen päätösten seurannan, millä on vaikutusta lupapäätösten laadun paranemiseen ja yhdenmukaistamiseen. Asetietojärjestelmä mahdollistaa myös uudenlaisten hallinnollisten rikostorjuntakeinojen kehittämisen ja tehostamisen ampuma-aseiden väärinkäytön ja aserikosten ehkäisyssä.

Tietojärjestelmä- ja prosessimuutosten lisäksi koko poliisin lupahallintoa kehitetään laajasti Poliisihallituksen lupa2016-hankkeessa poliisin lupastrategian mukaisesti, muun muassa henkilökohtaisia käyntejä vähentämällä ja sähköistä asiointia kehittämällä. Nämä uudistukset kohdistuvat myös aselupa-asioihin ja parantavat osaltaan asiakaspalvelua.

Helsingissä 9 päivänä marraskuuta 2012

Sisäasiainministeri Päivi Räsänen

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 812/2012 rd undertecknat av riksdagsledamot Reijo Hongisto /saf:

Är regeringen medveten om hur mycket kriterierna för att få tillstånd för skjutvapen varierar vid polisinskrivningarna i vårt land och

vilka åtgärder tänker regeringen vidta för att alla som ansöker om vapentillstånd blir behandlade på jämlika villkor enligt 2 kap. 6 § i Finlands grundlag när ansökan behandlas?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Vapentillstånd beviljas av myndigheterna, det vill säga av Polisstyrelsen, 24 polisinskrivningar och Ålands polismyndighet. I fjol beviljade de cirka 56 000 tillstånd att förvärva skjutvapen eller parallelltillstånd. Av ansökningarna avslogs något över 1 000, varav ungefär 700 på grund av "icke godtagbart skäl". Avslagen är inte så många i jämförelse med de beviljade tillstånden att man kan anse att vi har att göra med ett omfattande rättssäkerhetsproblem. Förvaltningsdomstolarna har visserligen redan i flera år behandlat skjutvapenmål och ganska många av dem har återremitterats till polisinskrivningarna eller i övrigt ändrats innehållsligt. I dessa sammanhang har det kommit fram tydliga regionala skillnader mellan polisinskrivningarna.

Myndigheterna ska behandla alla som anlitat förvaltningen lika och använda sina befogenheter uteslutande för ändamål som är godtagbara enligt lag. Likadana fall ska behandlas lika inom

förvaltningen, men i sina förvaltningsbeslut ska myndigheterna alltid enligt objektiva och konsekventa kriterier ta hänsyn till att situationerna är individuella och olika. God förvaltning och framför allt motiven till beslut är följaktligen av största vikt, och detta har framhållits i både utbildning och anvisningar. Principen är att verksamheten ska vara likadan i hela Finland.

De myndigheter som beviljar vapentillstånd har emellertid stor prövningsrätt. De som fattar besluten ska bedöma dels om sökanden är lämplig att inneha skjutvapen, dels om vapnet lämpar sig för det sökta ändamålet. För att de ska lyckas i sina bedömningar måste de ha erfarenhet av umgänge mellan människor och vara tillräckligt insatta i det specifika området. Det är oskäligt att kräva att tillståndsmyndigheten ska känna till reglerna för alla typer av skyttesport eller alla former av jakt och tillåtet vilt. Men väsentliga basfakta ingår i den beslutsfattande personens yrkeskompetens, och det hör till både arbetstagar och arbetsgivaren att utveckla kompetensen allt efter behov. Som ett exempel på den typen av utvecklingsarbete kan det nämnas att en del polisinskrivningar har ordnat utbildning för jägarexamen och information om olika typer av skjutvapen inklusive skjutövningar för personalen.

Beträffande de allmänt anförda exemplen kan det framhållas att medlemskap i en jaktförening inte är ett villkor för att få ett jaktrelaterat vapentillstånd. Man kan fortfarande jaga på flera olika sätt, exempelvis på egen mark. Vad gäller de viltförteckningar som nämns i spörsmålet kan det konstateras att ett vapen kan användas för andra ändamål än det som anges i ansökan. Viltförteckningar får inte vara själva ändamålet utan de ska peka på en fritidssysselsättning och visa att vapnet lämpar sig för ändamålet.

Inrikesministeriet har försökt följa upp skjutvapenpraxis och gett sina iakttagelser vidare till Polisstyrelsen som i förekommande fall ger tillståndsservicepersonalen på polisinsrättningarna anvisningar och utbildning. Dessutom kan den som söker vapentillstånd överklaga ett avslag till förvaltningsdomstolen som bedömer om myndighetsbeslutet följer lag. Beslutspraxis på polisinsrättningarna styrs av besluten från förvaltningsdomstolarna och högsta förvaltningsdomstolen. Också av den anledningen bör de som anser sig ha blivit fel behandlade i exempelvis vapenstillståndsfrågor låta ärendet gå vidare till förvaltningsdomstolen. Besvärsmöjligheten ingår i den normala tillståndsprocessen och den får inte ge upphov till uppfattningen att den som anför besvär och således utnyttjar ett lagligt rättsmedel av någon anledning skulle behandlas ojämnt.

Inom kort kommer polisen att operativt införa ett helt nytt elektroniskt system för vapenregist-

ret, det så kallade vapendatasystemet som förväntas ha betydande positiv effekt på administrationen av skjutvapenärenden. I framtiden medger systemet helt nya möjligheter till e-tjänster och uppföljning av beslut. Det kommer att medverka till bättre kvalitet på tillståndsbesluten och större samordning av besluten. Vapendatasystemet ger också möjligheter att utveckla nya administrativa metoder att bekämpa brott och att effektivare förebygga missbruk av skjutvapen och vapenbrott.

Utöver ändringarna i datasystemet och processerna pågår en omfattande utvecklingsprocess inom polisens tillståndsförvaltning inom ramen för Polisstyrelsens projekt lupa2016 i överensstämmelse med polisens tillståndsstrategi. Bland annat kommer de personliga besöken hos polisen att minska och e-tjänsterna att förbättras. Reformerna gäller också skjutvapenärenden och de kommer att förbättra kundservicen.

Helsingfors den 9 november 2012

Inrikesminister Päivi Räsänen